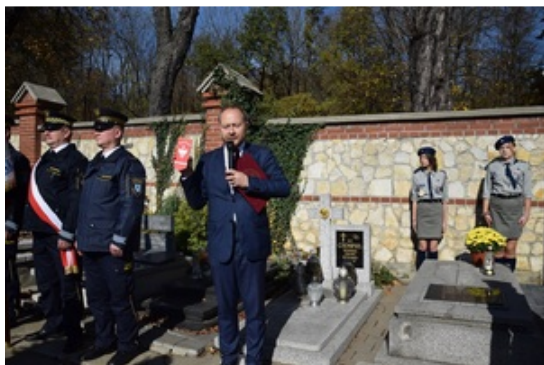

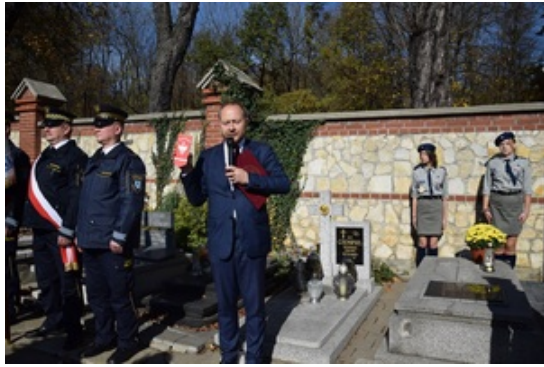
Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/171877,Uroczystosc-oznaczenia-grobu-powstancow-slaskich-por-Jana-i-Klary-Przybylkow-zna.html>
20.04.2024, 10:39

Uroczystość oznaczenia grobu powstańców śląskich por. Jana i Klary Przybyłków znakiem pamięci „Tobie Polsko” - Piekary Śląskie, 18 października 2022

18 października 2022 r. na cmentarzu parafialnym pw. NMP i św. Bartłomieja w Piekarach Śląskich przy ul. Kalwaryjskiej odbyła się uroczystość oznaczenia grobu śp. por. Jana i Klary Przybyłków znakiem pamięci „Tobie Polsko”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach we współpracy z Urzędem Miasta Piekary Śląskie. W uroczystości wzięli udział: Leszek Benz - wnioskodawca o status grobu weterana, Jan Kwaśniewicz - naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Katowicach, Sława Umińska-Duraj - prezydent Miasta Piekary Śląskie oraz ksiądz Kanonik Piotr Brząkała z Parafii pw. NMP i św. Bartłomieja w Piekarach Śląskich, Natalia Ciupińska-Szoska - I Wiceprzewodnicząca Rady Miasta Piekary Śląskie wraz z radnymi, insp. Paweł Dratwiński - Komendant Miejski Policji w Piekarach Śląskich, bryg. Tomasz Dziechciarz - Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Piekarach Śląskich, Wojciech Golasiński - Komendant Straży Miejskiej w Piekarach Śląskich, phm. Grzegorz Ociepka - Komendant Hufca ZHP im. Hatka, Hadasia i Tomy w Piekarach Śląskich, Marcin Jurkowski - dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Piekarach Śląskich oraz Łukasz Żywulski - opiekun Izby Regionalnej, piekarscy społecznicy, historycy i archiwiści oraz młodzież klasy mundurowej z Zespołu Szkół nr 1 w Piekarach Śląskich

Instytut Pamięci Narodowej reprezentował Jan Kwaśniewicz naczelnik OBUWiM w Katowicach, który poprowadził uroczystość. Po przywitaniu gości przybliżył zgromadzonym genezę akcji „Powstańcy to wiara, nadzieja i cud! Ocalmy groby powstańców śląskich od zapomnienia” oraz symbolikę znaku pamięci „Tobie Polsko”. Podczas uroczystości przybliżył również życiorys powstańca zgromadzonym gościom. Następnie Jan Kwaśniewicz dokonał oznaczenia grobu, a zgromadzeni goście złożyli kwiaty. Nie zabrakło także modlitwy, którą poprowadził ks. Piotr Brząkała. Na zakończenie głos zabrała Sława

Umińska-Duraj dziękując za organizację uroczystości.

K. i J. Przybytek - grób

K. i J. Przybytek - grób 2

J. Przybytek -WBH

Śp. por. Jan Przybytek urodził się 20 stycznia 1894 r. w Szarleju w rodzinie Andrzeja i Józefiny z d. Koziołek. Należał od 1911 r. do Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Piekarach Śląskich. W czasie I wojny światowej został powołany do armii niemieckiej, w której służył w latach 1914-1917. Od 20 października 1918 r. do stycznia 1919 r. pełnił funkcję komendanta Polskiej Organizacji Wojskowej na powiat bytomski. Organizował wówczas z Józefem Dreyzą I pułk Bytomski. Do POW Górnego Śląska należał od 20 października 1918 r. do 20 czerwca 1922 r. Był zaangażowany w tworzenie placówek Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska w powiecie bytomskim, kluczborskim, strzeleckim, opolskim, lublinieckim i oleskim. W 1920 r. był szefem Oddziału II Głównego Dowództwa POW Górnego Śląska. Następnie zgodnie z rozkazem dowództwa rozpoczyna pracę w Głównym Komisariacie Plebiscytowym w Bytomiu. Brał czynny udział w walkach II i III powstania śląskiego. Był jednym z założycieli Związku Powstańców Śląskich, w którym pełnił funkcję sekretarza. W czasie powstań używał pseudonimów Liebling, Kozielski, Przykór. Został odznaczony Krzyżem Virtuti Militari V kl., Krzyżem Niepodległości z Mieczami, Krzyżem Walecznych, Krzyżem POW, Odznaką Plebiscytową i Gwiazdą Górnośląską. Zmarł 6 maja 1965 r.

Śp. Klara Przybytek z d. Glazowska urodziła się 09.08.1899 r. w Rozbarku w rodzinie Augustyna i Marii z d. Zgraja. Należała do Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Piekarach Śląskich, gdzie od sierpnia 1917 r. pełniła funkcję sekretarza zarządu. Była również kierowniczką drużyny żeńskiej. Od 12 grudnia 1918 r. do 1 września 1921 r. należała do Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska, gdzie pełniła funkcję kurierki, łączniczki i sanitariuszki. Brała udział w organizowaniu placówki POW w powiecie bytomskim. Działała w ramach POW nie tylko na terenie Piekar Śląskich ale również w Szarleju. W 1919 r. działała głównie jako kurierka i łączniczka. Przenosiła przez granicę tajne dokumenty wywiadowcze i organizacyjne. We wrześniu tego samego roku objęła funkcję kierowniczką ekspozytury Oddziału II Głównego Dowództwa. W 1920 r. zaczęła pracować w Głównym Komisariacie Plebiscytowym w Bytomiu. Była również zaangażowana w działalność Polskiego Czerwonego Krzyża. W czasie powstań śląskich używała pseudonimu Janina Gajdzik-Liebling. Zmarła 27 stycznia 1979 r.

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

Znak pamięci Tobie
Polsko(1)